Førsteblad

1.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. ~~xxxx~~ 6

Fylke: Sör Tröndelag

Tilleggsspørsmålnr. 6 Tilleggsspørsmål

Herad: Vinje

Emne: Folkelege müsikins.

Bygdelag: Hemne

Oppskr. av: G. Lomundal

Gard: Vassli

(adresse): Vassli brevhus

G.nr. 125 Br.nr. 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 Jarn lür var vanleg i min barndom. Selje-
gjutar laga han sjøl. Kunde for fram
riktig fine reine toner paa lür. Luren var
var laga av olderbork. Er ikkje sikker.
Kan slett ikkje si kor han var laga.
2 Nei ikkje for lür. Men halmpip laga
vi oss av eit solid halmstraa og spela
paa det paa eit slags vis. Lyden kunde
høras langt.
3 Kraakskrell var laga av jarn eller
blekk, som eit slags jul som slog mot
ei plate. Hemne brukte vi det for aa skræm
fugel'n fra bær:brea. Ei gamal jente som
ha for vane aa rop aa skraal feil naar
ho snokka, vart kalla "Skrella". Sjele fylt
med smaastein som valda leven, har vore
vanleg barnleik. Nöstnabben som vi vatt
op garnnøsle paa, hadde eit open rom i den
enden ein helt i handa. Der var det 3
4 smaa harde kulor som skangla og leit
naar ein vatt garne. Kunde vera fine og
forseggjort. Var liksom med til eit bra
utstyr. Var maala med mange lette.
Namn: Nöstnabbe.

7063

4 Jau sloa eit blad i handa eller some
slags blomar helst Klokkeblomar det har
varre vanleg morro. Likeeins sloa ein paper-
pose sum i handa, eller og sloa begge hand
flaterne saman paa ein eigen moate, soa
det vart ein hard smell. Aa sloa „Kol-
smell" var nokko som vart bruka for
aa skrem bjørnen froa setra um mörke
haustkvellar. Da laut ein legg einerkubba
paa elden. Noar dem var passe brent til
glör soa laut dem leggast paa ein flat
stein helst nere fjösveggen. Sloa soa
med ein solid økshammar. Det bjørna
kring alle aasar. Aa soa dem blenken
froa glöa noar ho fauk. Gamle folk har
fortalt at det hjelpte. Eg minnest ikkje
haurt „Kolsmell" anna enn for morro.
Aa verm ei moa nett i elden kara ho
fram og sloa ho paa ein hendig moate
gjer og ein bra smell. Har ålder haurt
at det knytte seg serleg tru til det. Det
var bere nokko born og ungdom „Tröydd
tia" med i lange kveldsstunder. Men
kvem veit? Kansje det froa första av har
varre fest tif ei eller anna tru, serleg
for folk som budde einsleg.
For 60-70 aar sia hende det vist ikkje
uten det vart löyst skott etter brurfolk
noar dem drog aat kjerka. Trur knapt
dem skaut noar dem kom att. Med den
tiing trur eg det hefte seg overtru anda
eg kan ikkje pek paa nokko iser. Men
med den inngrodde respekt folk ha for
eit gever med skott — og smell trur

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

7063

eg sikkert folk helt det for bryggod aa
„löys skott" over dem. Synest enno som
eg sjer noar brurgomen baae försle
drammen til denne skyyttarn noar dem
kom heim att froa kyrka. Han ha liksom
ein slags respekt. Dette er froa eit bry-
lupp 1887 da Peder Einarsen Eidsvolle
var gift.

5 Nei eg kjenner ikkje til det. Men
eit gamalt ordtak: Du skrik soa slökt
at du kan skrem fan poa flat jord"
det kan og kansje tyda poa det.
Somme see det slik: Han e soa stögg
han skremme fan poa flat jord.

Vassli 29de april 1952

Guri Sommerdal

Eeit lite heimsmidd enstrument. Munn-
harpe har vorre ibruk til denne tid.
Spela poa det ved aa legg det til
munnen og fingre poa den vesle
stoalfjera som er spend over og endar
i ein smal spidds som noar utom
sjölve harpa. Tron Slavaasa og mange
andre gamle bygdasmea laga slike
av ei lita rund=jarn stong. Somme
store somme smoa. Enno legg det
slike. Harpor aa stögg i skrapkossa.

G. S.

7063

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING